

Bāriņtiesu darbinieku apmācības programma

Publicēts: 26.11.2020.

BĀRIŅTIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA, BĀRIŅTIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA VIETNIEKA UN BĀRIŅTIESAS LOCEKĻA MĀCĪBU PROGRAMMA

Programmas adresāts:

bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks un bāriņtiesas loceklis.

Programmas mērķis:

sniegt zināšanas par bāriņtiesas darbības principiem, bāriņtiesas funkcijām un kompetenci, tiesību aktiem, kas nosaka bāriņtiesas darbību;

sniegt teorētiskās zināšanas un praktiskās prasmes un iemaņas bāriņtiesas dokumentu izstrādāšanā un noformēšanā;

sniegt prasmes un iemaņas bāriņtiesas sēžu organizēšanā, kā arī pārstāvībai dažādu instanču tiesās;

sniegt zināšanas par bērnu tiesību aizsardzības sistēmu valstī un normatīvajiem aktiem bērnu tiesību aizsardzības jautājumos, kā arī starptautisko tiesību aktu piemērošanu bērnu tiesību aizsardzībā;

sniegt ieskatu psiholoģijā un saskarsmē ar citām personām.

Tematika ar laika sadali:

1. Bāriņtiesas funkcijas un darba organizācija..... 19 stundas

bāriņtiesas - pašvaldību izveidotas iestādes, to kompetence

bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa darba stils un ētika;

lietvedība, dokumentu saņemšana un aprīte bāriņtiesā:

- vispārīgie lietvedības noteikumi (lietvedības procesa sastāvdaļas, dokumentu iedalījums, dokumenta juridiskais spēks, atvasinājumi, dokumentu noformēšana);
- iesnieguma izskatīšana bāriņtiesā, pārbaudes lieta, indeksa un numura piešķiršana lietām saskaņā ar lietu nomenklatūru, lietu reģistri, arhīvs);
- bāriņtiesas sēžu organizēšana, lietas dalībnieki, sēdes gaita, sēdes protokols, lēmums, sēdes atlikšana.

2. Bērna aprūpes un aizgādības tiesības, to aprobežošana, atņemšana un atjaunošana. Vecāku un bērnu personiskās un mantiskās attiecības..... 8 stundas

aprūpes tiesību atņemšana un atjaunošana;

aizgādības tiesību atņemšana un atjaunošana;

vecāku un bērna personiskās attiecības:

- saskarsmes tiesības;
- viena vecāka atsevišķas aizgādības nodibināšana;
- bāriņtiesas atzinumi saskarsmes tiesību un viena vecāka atsevišķas aizgādības nodibināšanai;

vecāku un bērna mantiskās attiecības:

- vecāku kōppārstāvība;
- mantas pārvaldība.

3. Riska faktoru novērtēšanas kritēriji ģimenēs, kurās nav pietiekami nodrošināti apstākļi bērna audzināšanai un attīstībai .....8 stundas

riska ģimeņu raksturojums un sociālo problēmu analīze;

bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa profesionālās kompetences robežu - tiesību, pienākumu, uzdevumu noteikšana darbā ar riska ģimenēm;

riska ģimeņu riska faktoru novērtēšanas kritēriju teorētiskais izklāsts un analīze, tai skaitā kritēriju izmantošana bāriņtiesas lēmumu pieņemšanas procesā;

bērna raksturojums un raksturīgāko riska faktoru noteikšana;

vardarbības vai pamešanas novārtā smaguma un ilglaicīguma izvērtēšana;

bērna aprūpētāja raksturojums un riska faktoru izvērtēšana;

sociālo gadījumu analīze, izmantojot riska faktoru novērtēšanas kritērijus.

4. Aizbildnība un aizgādība..... 8 stundas

aizbildnības nodibināšana, aizbildnības pārvaldība, nepilngadīgā mantas pārvaldība, aizbildnības izbeigšanās;

aizgādņa iecelšana rīcībnespējīgai personai, aizgādņa tiesības un pienākumi;

aizgādņa iecelšana promesošas vai pazudušas personas mantai, aizgādņa tiesības un pienākumi.

5. Audžuģimenes, bērna ievietošana audžuģimenē ..... 7 stundas

audžuģimenes statusa piešķiršana un atņemšana;

kārtība, kādā bērnu nodod audžuģimenei un izbeidz viņa uzturēšanos tajā;

bērna un audžuģimenes savstarpējās personiskās un mantiskās attiecības;

audžuģimenes finansēšanas kārtība.

6. Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumi, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi..... 4 stundas

bāriņtiesas rīcība nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi bērnu sociālās aprūpes iestādē;

bērnu aprūpes iestādē esošo bērnu personisko un mantisko interešu ievērošanas nodrošināšana.

7. Sociālās garantijas bārenim, bez vecāku gādības palikušajam bērnam un pilngadību sasniegušajam bērnam..... 3 stundas

normatīvie akti par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam;

sociālās garantijas bārenim vai bez vecāku gādības palikušajam bērnam, nodrošinot ārpusģimenes aprūpi audžuģimenē;

sociālās garantijas bārenim vai bez vecāku gādības palikušajam bērnam, nodrošinot ārpusģimenes aprūpi sociālās aprūpes iestādē;

sociālās garantijas bārenim vai bez vecāku gādības palikušajam bērnam sasniedzot pilngadību.

8. Adopcija..... 6 stundas

bērna adopcija Latvijā;

bērna adopcija uz ārvalstīm;

bāriņtiesas kompetence un lēmumu pieņemšana;
adopcijas atcelšana;
pēcadopcijas uzraudzība.

9. Vardarbība pret bērnu, tās veidi un pazīmes, starpinstitūciju sadarbība, ja notikusi vardarbība.....7
stundas

Vardarbības veidi:

- fiziskā vardarbība;
- emocionālā vardarbība;
- seksuālā vardarbība;
- pamešana novārtā;

Vardarbības atpazīstamības pazīmes:

- bērna izturēšanās un uzvedība;
- savainojumi un to veidi;
- bērna vajadzību nerespektēšanas iezīmes;

Palīdzības sniegšanas iespējas vardarbībā cietušiem bērniem:

- starpinstitucionālā sadarbība (bāriņtiesa, sociālais dienests, bērnu aprūpes iestādes, nevalstiskās organizācijas u.c.).

10. Bērnu tiesību aizsardzības sistēma un normatīvie akti bērnu tiesību aizsardzības jautājumos 10
stundas

bērnu tiesību aizsardzības sistēmas darbības principi un sistēmas funkcionēšana;
valsts un pašvaldību iestādes, to loma bērnu tiesību aizsardzības sistēmas nodrošināšanā;
valsts un pašvaldības iestāžu loma, veicot pasākumus pazudušo bērnu meklēšanā;
starptautisko tiesību aktu piemērošana bērnu tiesību aizsardzībā:

- konvencijas, starpvalstu līgumi bērnu tiesību aizsardzības jomā.

11. Vecāku un bērnu tiesības un pienākumi..... 8 stundas

bērnu tiesības un pienākumi;
bērnu tiesību ierobežojumi;
bērnu vecāku tiesības un pienākumi attiecībā pret saviem bērniem.

12. Lietu tiesības..... 4 stundas

lietu veidi;
valdījuma priekšmets, tā iegūšana, veidi, valdījuma aizsardzība;
īpašums, tā iegūšana, īpašuma tiesību izbeigšanās. Kopīpašums;
servitūti, ķīlas tiesības un reālnastas.

13. Saistību tiesības..... 4 stundas

tiesiskie darījumi (dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums un īstums, noslēgšana, sastāvdaļas, forma);
līgumi (līdzēji, līdzēju vienošanās, līguma priekšmets);

saistību tiesību izbeigšanās;

atsevišķi tiesiskie darījumi (dāvinājums, pirkums, maiņa).

14. Mantojuma tiesības; palīdzība mantojuma lietu kārtošā un mantojuma apsardzība..... 8 stundas

mantojuma tiesību vispārīgie jautājumi;

līgumiskā mantošana, testamentārā mantošana, likumiskā mantošana;

mantojuma atklāšanās un apsardzība;

mantojuma pieņemšana un atraidīšana;

neatraidāmie mantinieki;

inventāra tiesības izlietošana;

mantojuma saraksts un tā sastādīšana;

mantojuma prasība, mantojuma tiesību zaudēšana, mantojuma dalīšana

aizgādība mantojumam (dibināšana, aizgādņa iecelšana, aizgādības izbeigšana).

15. Civilprocesa pamati, civilās tiesvedības vispārīgie pamatnoteikumi..... 11 stundas

prasības tiesvedībā:

- lietas, kuras tiesa izskata prasības kārtībā;
- prasības pieteikumu sagatavošana iesniegšanai tiesā;
- prasības pieteikuma iesniegšana tiesā;

sevišķā tiesāšanas kārtība:

- lietas, kuras izskata sevišķā tiesāšanās kārtībā;
- pieteikumu sagatavošana iesniegšanai tiesā;
- pieteikumu iesniegšana tiesā;

bāriņtiesu dalība tiesvedības procesos:

- pušu, trešo personu, ieinteresēto personu tiesības un pienākumi;
- pretprasības celšana;

tiesas spriedumu un lēmumu pārsūdzēšanas kārtība.

16. Civilstāvokļa akti..... 6 stundas

bāriņtiesu sadarbība ar dzimtsarakstu iestādēm;

bērna dzimšanas reģistrācija;

bērna uzvārda, vārda un tautības ieraksta maiņa;

laulību vecuma samazināšana;

paternitātes atzīšana un noteikšana.

17. Apliecinājumu izdarīšana un citu uzdevumu pildīšana..... 12 stundas

kas var izdarīt apliecinājumus;

apliecinājumu izdarīšanas laiks un vieta;

liecinieku klātbūtne personām, kuras nevar vai neprot rakstīt;

personas identitāte un rīcībspējas pārbaude;
pārstāvju pilnvaru apjoms;
dokumenta juridiskais spēks;
par reģistriem un grāmatām;
valsts nodevas par apliecinājumu un citu funkciju pildīšanu;
ierobežojums izdarīt apliecinājumus;
pirkuma līguma būtiskās sastāvdaļas ;
dāvinājuma līguma būtiskās sastāvdaļas;
aizdevuma līguma būtiskās sastāvdaļas;
pilnvaras izgatavošana un apliecināšana, pilnvaru veidi, pilnvaras atsaukšana;
testamenta sastādīšana, pieņemšana glabāšanā, testamenta atsaukšana;
paraksta īstuma apliecināšana;
vienošanās par mantojuma vai kopīpašuma sadali, iesniegumi;
dokumentu norakstu un kopiju apliecināšana;
personu paziņojumi un apliecības par paziņojumu izsniegšana;
nostiprinājuma lūgumi, lūgumu formas, parakstu apliecināšana uz lūgumu;
pirmpirkuma tiesības.

18. Saskarsmes veidošanas pamatprincipi atbilstoši bērna vecumposma īpatnībām..... 20 stundas

ģimenes psiholoģija:

- ģimene - pamatvide bērna personības veidošanai;
  - raksturīgais emocionāli veselīgās un neveselīgās ģimenēs;
  - bērna vieta un statuss ģimenē;
  - bērna loma emocionāli neveselīgā ģimenē;
  - attīstības krīzes posmi, to radītās uzvedības un sociālās adaptācijas problēmas, to pārvarēšanas iespējas;
- bērnu vecumposmu īpatnības, bērnu emocionālā, intelektuālā, garīgā un fiziskā attīstība:
- sarunas veidošana ar bērnu;
  - bērnu un vecāku viedokļa noskaidrošana;
  - saskarsmes īpatnības ar bērniem, kas cietuši no vardarbības un saskarsmes īpatnības ar bērniem ar agresīvu uzvedību.

19. Publiskās runas pamatprincipi ..... 6 stundas

uzrunas un runas veidošana: tēmas, mērķu, uzdevumu noteikšana;
kā sagatavot sevi pirms uzstāšanās, kontakts ar klausītāju, iztēles vingrinājumi, iekšējais monologs, žestu valoda;
runas tehnika un individuālo īpatnību noteikšana;
publiskā runa, runas uztveres psiholoģiskie aspekti, personība un valoda, telpa un laiks.

Kursa norise:

kursa ilgums 159 stundas, no kurām 70% notiek teorētiskās nodarbības un 30% - praktiskās nodarbības.

Pasniedzēji:

mācību kursu vada lektori, kuriem ir otrā līmeņa augstākā akadēmiskā vai profesionālā izglītība attiecīgajā jomā, teorētiskās zināšanas bāriņtiesu darbības jautājumos un praktiskās iemaņas bāriņtiesu darbā.

Dalībnieku skaits:

maksimālais skaits grupā - 25 dalībnieki.

Metodes:

lekcijas, diskusijas, darbs grupās, gadījumu analīze, lomu spēles, praktiskie darbi.

Mācību kursa noslēguma dokuments:

mācību kursa dalībnieki, kuri apmeklējuši 90% kursa nodarbību un ir sekmīgi nokārtojuši noslēguma pārbaudījumu, saņem apliecību par mācību programmas apgūšanu.

<https://www.bti.gov.lv/lv/barintiesu-darbinieku-apmacibas-proramma>